

V Bratislavě
4. 8. 2016

Věc: Oponentský posudek na dizertační práci: PhDr. Simony Hlaváčové: *Džihád v islámských právních diskurzích*, Praha, Univerzita Karlova v Praze – Ústav Blízkeho východu a Afriky, 2016.

Predložená doktorská práca sa venuje velice aktuální a komplexní témě, která je jak v islámském tak akademickém diskurzu velice frekventována. Autorka klade za cíl zavést čtenáře do dané problematiky, k čemu slouží jak poměrně rozsáhlá všeobecná část práce obsahující jednak úvod do islámského práva (kap. 1) pak definování *džihádu* v kontextu *fiqhu* (kap. 2) a následně kapitola (3) věnovaná materiální úpravě *džihádu* v klasickém *fiqhu*. Čtvrtá část tvoří případová studie věnovaná doktríně *džihádu* v učení šejcha dr. Júsufo al-Qaradáwího. Pokud jde o strukturu a propoční dělení práce ta je celkově přiměřená s tím, že by mezi 3. a 4. kapitolou trochu chybí část vysvětlující vývoj vnímání *džihádu* v klasickém i moderním islamistickém kontextu, ale práce i s malým tematickým „skokem“ od klasického *fiqhu* ke Qaradáwímu je dostatečně konsistentní a autorce se podařilo dostatečně naplnit své badatelské záměry stanovené v úvodu.

Pokud jde o obsah jednotlivých kapitol, ti zodpovídají svým názvům a autorka v nich dostatečně rozvíjí a vysvětluje jednotlivé problematiky. Nejvíce je rozpracovaná 3. kapitola a i když zpracování případové studie o Qaradáwího díle je celkem dostačující mohla by být důkladnější a důslednější. V tomto případě autorka pominula některé relevantní zdroje. Vzhledem k velice aktivnímu Qaradáwího vystupování v médiích by mohla taky vycházet i z jeho mediálních výstupů např. z jeho vlastního pořadu na stanici *al-Džazíra* názvem „Šarí‘a wa ‘l-haját“ které jsou běžné přístupné na internetu. Pokud jde o knižní práce, v bibliografii chybí jedno, poměrně relevantní dílo: Helfton, Samuel: *Yusuf Al-Qaradawi: Islam and Modernity*, Tel Aviv: The Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 2009. Jinak práce vychází z recentní literatury a pramenů a má adekvátní a rozsáhlou bibliografii. Autorka teda celkem dokázala svůj přehled, pokud jde o danou problematiku, jakož to i solidní znalost primárních a sekundárních zdrojů k danému tématu. Zvolená metodologie a pracovní postup autorky jsou jasné a přiměřené. Pokud jde o obsahový přínos

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Katedra porovnávacej religionistiky
Gondova 2, P.O.BOX 32, 81499 Bratislava

práce, ta je relevantní, neboť i když bylo o daném tématu napsáno velký počet prací, autorka přináší svůj vlastní vklad zejména spravováním Qaradáwího pozic a jeho zapojení do celkového diskurzu o džihádu v islámském právu. V práci osobně nejvíce oceňuji ti části, které se věnují přepojení a inspiracím pokud jde „styčné body“ mezi islámskou právní teorií a „mezinárodního práva“ v díle Júsufal al-Qaradáwího. Tato kontextualizace velice dobře vyvrací stereotyp, že *džihád* jako subjekt islámského práva se má zkoumat výlučně a izolovaně muslimském prostředí. Pokud jde zejména o současné islámské právní myšlení tento i jiné problematiky lze pochopit jenom ze zohledněním globálního kontextu čeho je Qaradáwí přímo školským případem.

Ohledně formální stránky práce má několik menších nedostatků. Autorka pro přepis arabských výrazů a jmen používá adekvátní transkripci, nicméně je poměrně nedůsledná pokud jde o vyznačení těchto výrazů kurzívou v textu. Na některých místech se „“ označující *‘ajjn* se neocitl v horním indexu (např. *dawca* s. 57, *difác* s. 83). V textu se objevují i jiné poměrně nestandardní formální jevy, autorka používá různé typy závorek „(, i „[“ a to bez jasné funkce nebo rozlišování. Začátky některých kapitol jsou označeny „**“ (např. s. 67-86 a jinde) ale funkce takového označení v akademických textech mi není známa. Na druhé straně v poznámkovém aparátu zas autorka nepoužívá některé standardní zkratky jako např. *Ibid*, která by se mohl použít pro opakované citace (např. s. 101). Bibliografický seznam má taky několik nedostatků. Je sice řádně strukturována a sestavena, nicméně na rozdíl od standardního formátu názvy knižních prací nejsou vyznačeny kurzívou a názvy článků zas nejsou uvedeny v uvozovkách, navíc některé tituly jsou neznámo proč uvedeny celé s velkým písmem (např. 72, 250, 280, 308, 312, 329, 334, 347).

Na závěr můžu konstatovat, že přes výše jmenované nedostatky, práce splňuje základní požadavky standardně kladené na dizertační práci, proto ji doporučuji k obhajobě. Autorka práce prospěla, proto po úspěšné obhajobě jí navrhuji udělit titul PhD. (*philosophiae doctor*).

Doc. Mgr. Attila Kovács, PhD.